

שנים לב אשת חי יקרה!

חג הסוכות כבר כאן והוא מאתגר אותך כמו שלא ניסה מעולם.
את נותנת את הכי טוב, מתמסרת, משרה רוגע לארוחת שבת פועם בקצב לא אחיד.
מעניק לב זמן של מיליון מטענים. מעשית לב כאן בהערכה חוברת סיפורים לחג הסוכות:

מגינה מבקרת אתרפא..... עמ' 1
כוכבים מצצים מהסבך..... עמ' 4
להסקיף מהמקום הנכון..... עמ' 7
ללוות מרחוק..... עמ' 9
ויתפאר בנו..... עמ' 12

חג שמח ובהנאה

הסופרת ח. רפפורט

מנגינה מבעד לערפל.

ביום שלישי בשעה שלוש, מגיעה התלמידה הקסומה ביותר. מרים מניחה את הכינור במקומו בזהירות, וניגשת לפתוח את דלת חדר המוזיקה.

"אמא", לייקי מרחפת פנימה בהתלהבות, "עכשיו תורי, נכון?"

"כן מותק", אוספת אותה מרים בחיבוק עשיר. "את התלמידה הכי קטנה והכי מוכשרת שלי".

כל שיעור מחקה לייקי את אמא שלה, בדיוק מקסימלי.

גם כעת היא מנסה, השיעור מרתק אבל היא מרגישה סחרור.

מרים מראה לביתה את הצורה הנכונה בה מניחים את האצבע הרביעית על המיתרים. היא מרוכזת בהסבר ולא מבחינה שמשוהו אינו כשורה.

לייקי מניחה את הכינור ברישול על הכיסא ומתקפלת מכאב. המנגינה נדמה.

*

יום שלישי. מסך מרצד חוצץ בין היום יום המזמר, הרגיל כל כך. לבין ימים של טלטלה ותפילות.

לייקי המדהימה, שוכבת ללא מנוחה. גוון עורה צהבהב וחולני.

"אמא, מי מלמד את כל התלמידות שלך לנגן עכשיו?", שואלת לייקי בקול חלש. בבואה חיוורת לקול הפעמונים שלה.

"לייקי, זה לא משנה בכלל, העיקר שתבריאי ותנצחי את הצהבת הזו".

אבא מגיע, אבל אמא לא עוזבת. כל הזמן לידה, מחייכת עם דמעות. מצחיק.

אבא מתפלל מספר התהלים החום. מידי פעם תולה מבט חרד במסך שמעליה. אופ, היא לא יכולה לזוז.

החוסים האלו מעצבנים אותה, והאטב הזה ביד... די.

בכלל לא מעניינת אותה ערמת המתנות שעל השידה. כל מי שבא לבקר, מגביה את הערימה עוד קצת עם קופסה מרשרשת.

סבתא, הגיעה אתמול מחיפה. לחצה לה את היד ברכות ולחשה שוב ושוב "גיבורה שלנו". היא בכלל לא גיבורה, היא חלשה כל כך, אולי היא הולכת למות כמו השכן שלהם, הוא היה חולה ונעלם בלוויה לתמיד.

הרופא הגבוה נכנס, אבא ואמא נהיו נמוכים פתאום. חנוק פה מאד בחדר הזה. לייקי עוצמת עיניים.

"רוב החולים מתגברים על צהבת B". מרים מנסה לאחז בנתון הזה.

"אבל הבדיקות של לייקי מראות רק על התגברות הצהבת" אומר שמעון "הבילירובין גבוה מאד, שמעת את הרופא?"

"שמעתי ולא הפנמתי, זו לייקי שלנו, היא חייבת לחיות".

לייקי, שמש פז שכמוה. מה קשור אליה אי ספיקת כבד חריפה.

מעולם לא הרגישה חיבור לנתונים יבשים, תמיד חיפשה את הצלילים.

היא לא מבינה בזה, נס ששמעון קשוב לרופאים.

אנא בורא כל העולמות, שלא תפסק המנגינה. נשמה שנתת בה, טהורה היא.

*

שמש חיוורת, כבר כמעט ולא מוכרת לה, מציצה ברחמים. שלשה שבועות שלא יצאה בית החולים.

אנשי מעשה עטופים בטלית, צועדים ברחוב הרחוק. תפילתה האילמת מצטרפת ללחשם.

מתח סמיך מקיף את כל ישותם.

הם עולים במדרגות. השקט צורב לשמעון באוזניים. "הבאתי את כל המסמכים", הוא אומר.

מרים מהנהנת בראשה.

ידע עצום ופיקחות נדירה, היו חלק ממעלותיו של העסקן הרפואי הנודע. אך יותר מכל הפעימה מידת החסד

שלו, חסד אמיתי של יהודי הנושא בעול עם חברו.

הוא עיין בנתונים כולם בריכוז, במצחו נחרשו קמטים אחד מעל השני.

"יש סיכוי?" לחש שמעון בצעקה.

"השתלת כבד דחופה. בית החולים שאריטה, גרמניה".

*

"מהר, מהר, מהר". זו המילה היחידה שנכנסה לתודעה שלה.

בית החולים בארץ שיתף פעולה. היא רצה אחרי מיטתה של לייקי במסדרונות הארוכים, מנסה לפשט לה

במילים תואמות גיל, שהם מתכוננים לטיסה. הם טסים למקום שהרב ברך, שם תהיה לה רפואה.

מטרטרת מבדיקה לבדיקה. בלי להבין, בלי להרגיש את עצמה כלל. "מהר".

הם קבלו את ברכת הרב. היא נשאה את מילותיו קרוב ללב.

"תראו ישועה ורפואה במהרה". אלו המילים שיצאו מפיו הקדוש.

שמעון התרוצץ במשרדים שונים, ארגון החסד עזר ודחף בצורות שונות. אחרי מאמצים מרובים, בס"ד קבלו

אישור מקופת חולים.

"עוד שלש שעות הטיסה". שמעון מנסה לקרקע אותה, הם עדיין על הארץ. צריך לחזור לבית לארוז דברים

הכרחיים.

מרים פותחת את הדלת, הבית קפא למוות מאותו יום. היא מצווה על עצמה להתמקד. פותחת מזוודה, מעמיסה

מהר מהר, סוגרת את המזוודה בחדות. מזמינה מונית. נעצרת לרגע. פותחת שוב את המזוודה, רצה אל החדר

השני. מרימה לשמיים מבט בוטח ומאמין. אחר כך מביאה עוד משהו במהירות. מכניסה אותו מתחת לכל

הערמות. המונית צופרת, מרים נועלת ויורדת.

*

"זה לא יתכן, תיאמו איתם עוד מהארץ. היא בסכנת חיים".

"יש 27 חולים עם אותו סוג דם".

"הם לא מעניינים אותי בכלל".

"גם אותי לא, אבל הם לפנינו בתור. גרמנים וסדר הם יציקה אחת".

"יימח שמם, איזה כאב להצטרך לעם הזה".

מרים מלטפת את לייקי הלוך ושוב, ממציאה לה סיפורים, ושותקת. לייקי קטנה אבל חכמה ומבינה.

הקהילה היהודית פתחה להם בית ולב. הם מחכים כאן אצל משפחה מיוחדת, קרובים לבית החולים אך רחוקים מן ההשתלה. גוון עורה הצהוב של לייקי הנהדרת שלהם, חולני כל כך. מרים עוצמת עיניים, אוטמת אוזניים. מה לה ולשלושת חודשי החיים שמקציבים הרופאים ללייקי? מה לה ולתור הארוך של החולים הממתינים לפניה? היא דבוקה לאור האמת. כל העולם כולו לא נברא אלא בשביל ישראל, בשביל לאה שרשבסקי, יהודייה אחת ויחידה.

מרים חשה מחוברת לאינפוזיה של ביטחון, יונקת כוח מרגעי ריכוז בתפילה. הם לא רבים, המתח נורא. אבל היא נושמת אמונה. אי אפשר להפסיק את המנגינה.

*

כמעט צהרים אך הרחוב חשוך ומתעתע. ערפל כבד ופתאומי ירד על גרמניה, מכסה אותה בהחלטיות. החזאים המושפלים מנסים לייצר סיבות ואין, הכל ערפל.

מרים יושבת בעלטה, אפילו לא מעלה אור בחדר. היא מרגישה שהערפל דבק בה, החושך הזה חובר לפחד המצמית. מילותיו של דוד המלך שגורות על פיה בע"פ, ואיתן הדמעות שטסות למעלה. חדרות בכוח של הכנעה.

*

הבהוב, יש מידע מהמיון, הרוג מתאונה קטלנית.

יש אברים לתרומה?

יש, קדימה לעבודה.

קטי פותחת במהירות את הנתונים במחשב. כבד, סוג דם A.

קובץ נוסף נפתח. מצליבה נתונים בזריזות.

'ג'וניקו שטודף', הוא הראשון ברשימה. היא מתקשרת בהתרגשות למשפחה, מודעת היטב לבשורת החיים שנושא הטלפון שבידה.

קריאות התדהמה והאוויר מתחלפות בטון אסוני: "אין לנו אפשרות להגיע בשעות הקרובות, כל שדות התעופה אינם פעילים בשל הערפל הקיצוני".

הלאה, אל השני. הפעם מקדימה קטי את השאלה למשפחתה של סיאנה: "אתם נמצאים בגרמניה כעת?"

"לא, למה? משהו חשוב?" שואלת האם.

"חשוב מאד", חושבת קטי, אך מתחמקת מתשובה. תמיד מקנטרות אותה שאר האחיות שהיא מידי רגישה.

כל כך שמחה בבשורת החיים. אך תשע עשרה טלפונים, מלמדים אותה ששום דבר לא ברור מראש.

האם ילך הכבד היקר לאבדון? עוד ניסיון, ועוד אחד.

"הערפל סוגר על כל הסיכויים, שמי גרמניה ננעלו". חושבת קטי באכזבה.

'לאה שרשבסקי'. היא מחייגת ביאוש.

"אתם בגרמניה?" היא שואלת בפעם העשרים ושמונה.

"כן, קרוב מאד לבית החולים. קרה משהו?"

"כן, אתם מוזמנים להשתלה!"

*

שתי הדלתות נסגרו בפניהם. המרוץ בעולם המעשה הסתיים. לייקי הוכנסה לחדר ניתוח בשעה ערפילית וטובה. מרים קורסת על כסא קעור ופותחת תהילים.

"צריך להודיע למשפחה בארץ, שיכניסו את השם שלה לרב. שיתפללו".

מרים מודה לד' ששמעון מחזיק ראש. "תתקשר גם להורים שלי", מבקשת וחוזרת לתהילים.

השעון סיים ארבעה סיבובים תמימים. אך הם איבדו לגמרי את תחושת הזמן.

"רוצה לשתות משהו?", שמעון מרגיש אחריות כפולה.

"לא רוצה, אבל צריכה. תודה".

וכך, תוך כדי מזיגה, הם רואים על הצג את מספרה של לייקי. אות לכך שהועברה לחדר התאוששות.

*

"איפה אימא?" ילדת הנס משמיעה את קולה.

שמעון קופץ בהתלהבות, "לייקי, אמא הלכה לדירה להביא משהו".

"כינור?",

"לייקי, אנחנו בגרמניה. כשנחזור לארץ אימא תנגן לך בכינור כמה שתרצי. ססנו בבהילות אז אין לנו כאן כינור".

שמעון שם לב שההתרגשות גורמת לו לדבר הרבה. לראות את לייקי מבריא, עושה אותו בן אדם חדש.

"שלום" אמא נכנסת בצעד מרקד וביד שלה אוחזת, כינור!".

"אמא?! לייקי שואלת בתום "איך הכינור הגיע פתאום?"

"הבאתי אותו", מרים פונה לשמעון. "בתוך הבלבול והחרדה, הכנסתי אותו מתחת לכל הבלגן, הייתי בטוחה

שהיו לנו ניסים!". מרים מניחה את הכינור על הכתף ופונה אליהם עם עיניים מאירות בתחושות:

"בואו נשיר שירה".

הכינור והיא נעשים לאחד. שמעון מזמזם: "זה קלי ואנווה".

התפאורה של בית החולים נעשית שולית. כאילו כל הדמיות טושטשו ורק הם ולייקי שלהם קיימים בעולם כולו.

לייקי מתיישבת במאמץ עצום, מבקשת בקול עדין ונוגע:

"אמא, תני לי בבקשה לנגן בכינור, אני רוצה להמשיך את המנגינה".

נוכבים מציצים מהסכך

אני רוצה להיות בבית. בסוכה שלנו.

בעלי הביט בי וחיך. עדיין לא מאמין שאנו משוחחים על הכורסאות הסלוניות שלנו ולא במחלקה השוכנת במרומי המגדל. ימים רבים מידי עברו עלינו בשנה החולפת במלחמה על חיי. הרקע הכי רווח לשיחות שלנו היה בית החולים, אני על המיטה והוא בכורסא לידי.

"נשב בסוכה ביחד עם ארבעת הבנים ומימי הנסיכה שלנו. כל החלום כולו על גג אחד".

צל של חשש היה בעיניו כאילו הייתי קריסטל יוקרתי ושביר. "איך תעלי בסולם?"

"שלב שלב". טיפסתי למקומות מאתגרים יותר בידיים שכבר לא מצאו בהם וריד פנוי. אז בדיוק הסולם יפיל אותי?".

"טוב הבניה עלי. יש בקושי שלשה ימים לפרוייקט".

חזרתי למיטה. לא מביטה במראה. לא יודעת למה כולם כל כך שמחים לראות אותי. אני רואה במראה צל נחמד שרק מזכיר אותי. סובבתי את הראש לצד השני. בום. לא יכולה לראות את העריסה ריקה. מתגעגעת.

לוחצת על שיחה בנייד מאותתת לבנימין. הוא מגיע עם כוס מים. אני לא צמאה. "משתוקקת למימי. תביא אותה מבראון?"

"עוד שעה וחצי הם יחזירו אותה".

"בבקשה, אני רוצה אותה עכשיו".

הוא יוצא אך חוזר לבד. "בראון התנצלו מאד אבל הם לא ידעו שאקדים. אחת הגדולות יצאה איתה לטיול". מה פתאום, אני לא בוכה. אני מודה לד'. חכיתי כל כך הרבה אז אמתין עוד קצת. בתחילה סרבתי לחשוב על משפחת אומנה למימי. לא הצלחתי לוותר, אפילו חלקית על האוצרית שלי. אבל הכוחות לא היו לצדי והבנתי שהכי טוב למימי להיות במקום קבוע. בראון שגרים בנין לידינו היו האופציה הטובה ביותר.

הבנים שמחים כל כך. האווירה בבית שרה הודיה והם חשים בזה נרגעים משנה של מתח. אמא בריאה. כעת הם ישנים ברוגע.

"אולי נצא ללב כרמיאל תבחרי בגד מימי לחג?"

אני מתארגנת. כמה דמיינתי לי את הוורוד הזה. אחרי ארבעה בנים לא צריך מעמד הכתרה, מימי קיבלה כתר נסיכותי באוטומט. אך בורא כל העולמות תכנן לי תוכנית פחות שגרתית. למעשה לא זכיתי לגדל את מימי ובוודאי שלא לצאת לקניות בבוקר של חופשת לידה. חופשת הלידה הומרה לחופשת מחלה ולבגדיה של מימי לא היה מקום בחזית מלחמת החיים.

אני נכנסת לחנות שיכורה מדיצה. אני בריאה ואני בעצמי קונה בגדים למימי. הסחרחורת לא נותנת לי אפשרות לעמוד ולבחור כמו שאר הקונות הנמרצות. החולשה. איך לא נמאס לחולשה ממני?

"יש לכם כסא?"

"זה חנות לבגדי ילדים. הכולבו מימין".

"כסא לשבת עליו". זה לא פוטוגני להיכנס לחנות ולבקש מיד כסא אבל ברירה אחרת לא הייתה לי. המוכרת הגישה לי איזו כסא מתקפל וסימנה אותי במדגיש צהוב. "לאיזה גיל את מחפשת?" שאלה בקול מתוק מידי.

"כמעט שנה".

היא זריזה המוכרת הזו. "איך זה?" איך אענה כשהדמעות שולטות על כל מרחבי הגרון.

"יקר מידי?"

אני לא עונה.

"והסט הזה? אוהבת? למי זה? מתנה?"

היא עוזבת אותי מחליפה קריצה עם המוכרת בדלפק. רגע אל תשפטו. אני חוזרת לרכב מתפרקת בדמעות. "מה קרה?"

"כלום".

"מה קנית?"

"כלום".

אני אכנס ואבקש מהמוכרת להוציא לרכב כמה דוגמאות. תבחרי בנחת. מגיע לך.

אני מביטה מהחלון מחכה לבנימין. יש עוד עגלות בצבעי שחור צהוב. אני אומרת לעצמי אך ממקדת מבט למרחק. זו נעמה בראון שמרכיבה את העגלה? מימי כאן? אני יוצאת מהרכב אחרי העגלה. נעמה מתקדמת לכיווני. אני מתכופפת אל מימי מצמידה נשיקה לזהטת. מימי מתחילה לבכות. נעמה משחררת את הרצועות. "הנה אמא", אני מנסה לשכנע. מימי בוחרת את הידיים המוכרות של נעמה. מסיטה מבט. נעמה נבוכה.

מימי כל כך קטנה וכזו עוצמתית. לוחמת קטנה שלי, אמא כאן אוהבת מתגעגעת.

"היא עייפה תכננתי שהיא תרדם בטיוול, אולי בגלל הבלאגן מסביב היא ככה". נעמה שופכת מילים מהר. אני רוצה לקחת אותה אבל חשוב לי יותר הרוגע שלה. "טוב, אז מנוחה נעימה מימי. מחכה לך בבית".

נעמה הולכת לכיוון ההפוך. אני כושלת אל הרכב. בוחרת בגדים בלי לראות. אמא שלי מתקשרת אני יודעת מה היא רוצה. רוצה להקל עלי באירוח מושלם בסוכה הרחבה והנוחה שלהם. התשובה שלי ברורה עוד יותר מקודם, חייבת סוכות בלי דמיות רקע. לא יכולה להילחם על הלב של הנסיכה שלי גם ככה אני בעמדה נחותה. אמא זרה ואוהבת.

*

שלושת הגדולים עם בעלי על הגג. מתאמצים מאד להביא את הקרשים למצב יציב של סוכה מהודרת. מיכאל בן השלש עוזר לי לקפל את הכבסים. מידי פעם הוא מניח את ראשו על ברכי בהתרפקות. מתוק שכזה.

רק מימי חסרה. אותי היא לא רוצה ובעלי עסוק בבניית הסוכה. משפחת בראון משפחה מלאכית שכזו. הדלת שלהם פתוחה בשבילינו ביום ובליל. כבר עשרה חודשיים שלא סגרו אותה.

אני ממשיכה לקפל וללטף את מיכאל לסרוגין.

"אמא". קולו של יונתן מגיע אל החדר עוד לפניו, "את חייבת לעלות למעלה. הסוכה עומדת. אפילו סך כבד שמנו".

"אמא תעלה בסוכות" אומר בעלי מאחוריו. תשמרי על הכוחות הוא מהבהב לי.

אני מתענגת על הבנים שלי. נותנת להן לטעום מהעוגה היחידה שהכנתי. רק להביט בהם ולהודות לד' מלין פעם. תודה שבחרת בי להמשיך להיות אמא.

*

הילדים מדלגים על שלבי הסולם בקלילות, בעלי העלה את מימי. אני מסוחררת ופתאום הבחירה ההזויה בעיני אימי אכן כזו. איך באמת חשבתי לעלות? ריבוע של אור מחכה לי בסופו של הסולם. "אמא. אמא", מעודדים הבנים מלמעלה אני מחזיקה חזק, הסולם רועד קצת. עוד שלב ועוד אחד. אני צונחת על הכסא הראשון. שואפת את היופי מתרפקת על הסוכה היפה שהכינו הילדים הם מצפים למחמאות אבל בינתיים רק עיניי משדרות הערכה. אני צריכה להירגע מהמאמץ וכבר אקשור להם זר ענפים של מילים טובות.

קידוש. קולו של בעלי רועד. הבנים כולם רתוקים אליו אפילו מימי בכסא האוכל לצידו ממקדת מבט מרוכז. שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה.

תשע חודשיים אחורה אנו מול מנהל המחלקה הכירוגית. הוא מתאר את דרכי הלחימה בגידול הסרטני שהתגלה אצלי. הוא נמצא בחסדי שמיים בזמן. לא מוקדם ולא מאוחר מידי בדיוק ברגע שבחר יוצר הכל. מילים נסתרות ומלחיצות קבלו צורה. זה היה חשך וקשה אבל אפשרי. כי תמיד מתוך החושך היו הכוכבים. מזכירים כי כל יום ד' מחדש אותם בטובו. מוציא אותם לפקידם בקריאת שם פרטי. אם לכוכב ככה, לי ביתו היחידה בוודאי. קורא בשמי בהשגחה באהבה.

*

האטקריציה של הטיפוס בסולם משאירה אותי כמה שיותר למעלה. את הגיחות הביתה מבצעים הבנים ביעלות ובעליצות. מוצאי החג, בעלי רוצה ללכת אל הרב. הרב שתמך בנו כל התקופה. הבנים רוצים להצטרף. מצוין למה לא? שיצאו ויהנו.

"את תסתדרי עם מימי?"

אני נפגעת. "תהיה רגוע, אני אמא שלה. ובכלל כעת היא ישנה בעגלה".

"אולי תרדי הביתה לנוח בחדר?"

"טוב לי בסוכה. נהנה יחד, אולי אנמנם על הכורסא".

"אשתדל לחזור בזריזות".

הם הולכים. משאירים לי את הסוכה כולה ואת מימי הנסיכה.

הנה, הכל רגוע, ממש רגיל. אמא ותינוקת. סוף סוף אחרי פרידה עצובה אני שוב עם מימי לבד.

אני מתרגשת ודמעות מתוקות וקטנות מרטיבות את העגלה. נזכרת בחודש שלפני הסער. בחודש הראשון של מימי בעולם. חודש שכולו אמא. כאילו ידעתי שיבוא גל שיפריד אותה ממני. מימי הייתה כל הזמן חבוקה בזרועותי.

לא רוצה לחשוב עכשיו על הקריעה, רוצה לנשום בלגימות של אושר את ההווה.

אני מעלעלת בסיפורי החג. רבע שעה שקטה חולפת. אני עייפה.

מימי מתעוררת בבכי פתאומי. אני מושיטה לה ידיים אוהבות והיא בועטת בי ברגליים מבוהלות. אני חרדה כאילו מעולם לא גידלתי ילדים. מה אני עושה? מה את רוצה מימי?

מימי מגבירה הילוך הבכי הופך לצרחות. היא רעבה. איך אני יורדת כעת למטה להביא לה בקבוק?

"מימי". אני מנסה לערסל אותה כמו תינוקת קטנטנה להחזיר לה את הטעם של פעם. היא לא מכירה אותי. לא מכירה את אמא שלה.

אני מרימה עיניים למעלה הסך חובק את הסוכה וכוכבים מצצים אלי. אנא ד'. אני מתפללת בלי מילים. הצרחות של מימי מנסרות לי את הלב. והסולם.

אני מחזירה את מימי אל העגלה. קושרת אותה היטב. יורדת בסולם לא רואה את הקושי מדלגת את השלבים. רצה למטבח, מכינה לה בקבוק דייסה. לא נושמת. עולה בחזרה דרך אותו סולם בלתי אפשרי. מחזיקה את הבקבוק את הלב ואת עצמי.

"הנה בקבוק למימי", אני מכריזה. מקרבת את הבקבוק לפה הקטן והמתוק של הנסיכה שלי. היא לא רוצה. בועטת. בועטת. אני לא מוותרת לה. לא מוותרת עליה. היא פותחת את הפה ומוצצת בשקיקה. אני מאושרת.

יופי, הנה היא אוכלת. לא עוברות שלש דקות. מימי מקיאה על העגלה על הבגדים. על הכל.

הטלפון מצלצל מלמטה כנראה בנימין רוצה לשאול אם הוא יכול להתעכב. אני בוכה בגלים שקטים אך בלבבי הגלים סוערים. אין לי כוח, אין. השתמשתי בכל גרגרי הכוחות התאמצתי פי שלש מהאפשרות.

אני מרימה אותה כך מורידה את הבגד העליון. הבגד החדש שקניתי לה ומחבקת אותה. מזרימה גלים של אהבה. רק אמא יכולה כך לחבק למרות התפאורה. מימי מתרפה לתוך זרועותי שולחת לי חיוך שזוהר כמו מיליון כוכבים. ברית אהבה מחודשת נרקמת כאן עמוקה ומקיפה.

כך בעלי מוצא אותנו. חבוקות יחדיו ועינינו מאירות ככוכבים.

להשקיע מהמקום הנכון

"ילדים! מישוהו ראה חמאה על השיש החלבי?"

אין קול ואין חמאה.

זה לא הגיוני. החמאה לא במקרר ולא על השיש. היא רוצה להכין עוגיות אלפחורס למשה. הוא מתגעגע, היא שומעת את זה בקול ה'כאילו' רגיל שלו. הוא מתאר לה את הלימוד בקפסולה. פורט למילים גשמיות את השמחה והחיבור אך אינו מתעלם מן הקשיים. אתמול החליטה שהיא נוסעת אליו עם חבילה, פינוק מהבית. לתרגם את השמחה שלה בתורתו ואת ההערכה העצומה למשהו שישבע את הגוף והנשמה.

אפרת נכנסת לחדר בנים תוך כדי התאמצות פנימית להתעלם מהקליקסים הפזורים במסדרון. התשאול לגבי החמאה מיותר. בחלון יושב אשר בן השלוש ופניו מרוחים בחמאה. היא מקפיצה אותו לכיוון הכיור. שוטפת בסבון. נאנחת על קצה האצבעות ובאין ברירה מתכננת יציאה משותפת למכולת.

לארגן את ארבעת הקטנים זה משימה שאורכה תלוי במשתנים רבים. היא חייבת להחליף חולצות לבנים כי אשר התלכלך והיא לא תצא איתם בחולצה לא תואמת. יעלוש נרדמה רק לפני מחצית השעה אבל היא כבר אמרה אתמול למשה שהיא מכינה לו את עוגיות האלפחורס האהובות עליו. היא לא תאכזב אותו. היא תתאמץ.

יופי יוצאים.

היא צריכה רק עוד מסכה בשבילה. ה, הטלפון מצלצל. אפרת מעיפה מבט על הצג. אמא נייד.

רק טלפון מאמא יכול לעצור אותה שניה לפני יציאה. "חכו מתוקים, סבתא בטלפון".

"אפרת..." אמא בוכה. בכי של סערה.

"אמא, אני מקשיבה. הכל בסדר?"

קולות הבכי עונים לה היא מנסה לחבר את ההברות שאמא משמיעה בין הדמעות.

שפרה? כן, היא בטוחה.

"שפרה. זה היום עשה ד". הדמעות מגיעות עוד לפני הבשורה המפורשת.

"מזל טוב. בן".

שבע שנים עפות במחשבתה. שבע שנים מיום הכלולות של שפרה אחותה היחידה. כמה שונה מסך הדמעות העכשווי מכל אותן דמעות מתחננות. הגיעה עת הקציר. הרננה נשפכת בגלים והיא יוצאת עם החבורה לריקוד ספונטאני. מתקשרת לשרי בכורתה השוקדת אצל חברה על שינון למבחן ומרימה אותה מהדכדוך של הדקדוק לגבהים של אושר. לדודה יש שפרה יש תינוק.

אפרת מגיעה אל המכולת. שיר של הודיה דולק בליבה על הווליום הגבוה ביותר. עיניה סוקרות מדף אחר מדף במקרר אך החמאה נעדרת. אפרת לא מתייאשת, במיוחד כעת כשהיא מתכננת להכפיל כמויות. השיר הפנימי גורם לה לריחוף של אושר. שפרה עם תינוק. בעז"ה אחרי שתבקר את משה בישיבה היא תלך לבקר את שפרה. היא לא יכולה לחכות.

הסופר מקבל אותה ברוחב מקום ומזגן חזק. אחרי הצעידה הארוכה בשמש, המיזוג ממש במקום. דוחפת לחריץ בעגלת הקניות חמישה שקלים. קליק נשמע והקטנים מאושרים. היא מקפידה פנימה את אשר ומושיבה את יעלוש בכיסא המיועד. הקניה אורכת זמן רב משתכננה.

*

אפרת משתדלת להתמקד ברכיבי הבצק. אשר נשען על הכתף שלה ויעקובי מוכרח לשפוך את אבקת הסוכר לקערה. גבעה קטנה ולבנה נוצרת מחוץ לקערה וחוט הסבלנות של אפרת נמתח שוב ושוב. הבצק נשלח להפוגה תחת קירור ואפרת מייצרת במהירות ארוחת ערב ראויה. היא חייבת לשלוט בכל האתגרים.

היא מגבירה הילוך. מסדרת במהירות את החדר. פותחת מיטות. מאמבטת את יעלוש.

"אשר שפך חלב", צועק חיים מהמטבח.

"אני באה לנקות".

"זו לא הבעיה, ניגבתי עם המגבת. אין חלב".

לא לצעוק ביום כזה שמח. אפרת מורה לעצמה ועונה עם קפיץ מתוח. "אתה יודע שבבית שלנו לא מנגבים לכלוך במגבת, יש מלאי של סמרטוטים בארון".

"אני חייב שוקו", חיים סוער כמו תמיד.

"יש חלב, קניתי בסופר". הי, היא לא מאמינה. החלב. נשאר. בעגלת קניות. היא שכחה לסדר את הקניה.

היא מגבירה עוד הילוך והמטלות מסודרות על הצד היותר טוב תחת ידיה. הבצק במקרר כבר חצי שעה. במתכון מצוין שרבע שעה מספיקה. לא נורא, יעלוש ואשר נרדמו והבצק חיכה בסבלנות.

היא פורסת שני ניירות אפיה ומרדדת את הבצק ביניהם. שומעת תוך כדי על עלילותיו של חיים בת"ת. המזגן לא עבד והיה לו קשה להקשיב.

"אני רוצה לקרוץ את העיגולים". הבקשה מציירת על פניו של חיים אור.

אין לה זמן. מאוחר. "טוב, צדיק, מגיע לך".

שמונה דקות לתנור. נגלה אחר נגלה. דפיקות בדלת. חברה של שרי צריכה את דפי החזרה אבל שרי לא נמצאת.

"אמא, רוצים אותך בטלפון".

"תאמר שאיני יכולה כעת".

"אבל זו גברת נוסבויים".

אפרת נאנחת. איפה כתוב שחייבים להיות זמינים לבוסית בכל מחיר? "בסדר אני באה".

"אמא, העוגיות. אמא". חיים נזכר לקרוא לה מאוחר מידי. נגלה שלמה של עוגיות נשרפה. טוב לא נורא. אפרת מדלגת הלאה. "אין טעימות, מתוקים, כי אין אפילו עוגייה אחת מיותרת".

היא ממלאה בזריזות ובאסטטיות ריבת חלב בין כל שתי עוגיות. מגלגלת במקצועיות בקוקוס. אורזת את העוגיות המושקעות בקופסאות מתנה שקופות. מסלסלת סרט מתנה מבריק.

"חבילה אחת למשה שלומד תורה בישיבה ובכלל לא חוזר הביתה. והחבילה השנייה-"

"לדודה שפרה שנולד לה תינוק", צועק חיים בהתרגשות.

שבע וחצי, ה"קל קו" מודיע שהאוטובוס יפציע בתחנה בעוד שבע דקות. איפה שרי? סיכמה איתה בצורה ברורה שהיא יוצאת היום לבקר את משה. חיים מפתיע ועוזר לה לנקות את המטבח. היא מתארגנת ליציאה. דוחפת לשקית עט ודפדפת מכתבים נאה. הוראות אחרונות, מסכה, ושרי נכנסת מתנשפת.

היא רואה את האוטובוס חונה בתחנה, מעלה כמה נוסעים. היא לא רצה ברחוב, רק פעימות ליבה מתרוצצות. "תודה לך ד". היא הספיקה את האוטובוס. מתיישבת ונושמת נשימה עמוקה עד כמה שאפשר בחסות המסכה. מוציאה את נייר המכתבים וכותבת מכתב מזל טוב לשפרה. שמונה פעמים, שפרה השתתפה איתה בשמחה. בעוצמה השמורה לאחיות. בתחילה הייתה שפרה נערה ואחר כך אישה צעירה, על הלב לא הכביד שום מטען. אבל גם בהמשך שידיה המצפות לילד נשארו ריקות. הגיעה לחגוג את הולדת האחיינים בשמחה. "שפרה פינקה אותי אחרי הלידות. נס שהספקתי לאפות עוגיות חלביות שוות. מגיע לה".

הנוף החליף פנים. האוטובוס גומע מרחקים. דבר ראשון היא תלך לישיבה. משה מחכה כל כך. כמענה למחשבותיה הטלפון מצלצל. "משה אני בדרך אליך. לדודה שפרה נולד בן".

"מזל טוב! חסדי ד", אמר משה. ומוסיף בשקט, "תהיה ברית מרגשת במיוחד ואני לא אוכל להגיע".

"איך עם חברותא?" אפרת מעבירה נושא. לא עוצרת ליד האכזבה.

"מצוין. אני לומד כעת עם יוחאי לוי".

"הבחור שהיה אצלנו בסוכות, נכון?"

"כן. קצת קשה לו כמובן. הוא דואג לאמא שלו, היא בקבוצת סיכון".

"יהיה בסדר בעזרת ד' אתפלל עליה. אל תדאג".

"להתראות אמא, אני מחכה לך במתחם שלוש. את כבר תראי יש שילוט. תתכונני שנתראה רק ממרחק".

אפרת תולשת את הברכה שכתבה לשפרה ומצמידה לקופסה של העוגיות.

היא רוצה לכתוב ברכה חמה למשה. מילים של אמא. מה לכתוב? היא מרפרפת על הברכה שכתבה לשפרה, אולי משם תגיע ההשראה. אבל התבנית הברורה של מזל טוב לא מולידה לה מכתב קרוב לבחור האהוב שלה שבקפסולה. זה מצב שעוד לא ניסחו לו מילים.

לבסוף כתבה- "למשה היקר. אפיתי בשבילך את העוגיות שאתה אוהב. מעריכה יותר מתמיד. אמא".

היא לא יודעת לחרוז והמילים לא נשפכות לה על הדף אוהבות ומחבקות. אבל היא בטוחה שהן יתנו למשה שלה הרבה כוח, להתמיד וללמוד למרות הבלבול בעולם והסגר בקפסולה.

היא פותחת את התהילים. הרי הבטיחה שתתפלל על אימו של יוחאי. פרק אחד, שניים. במקום לחשוב על המילים היא מוצאת את עצמה דואגת דווקא ליוחאי. בחור עדין וצמא ליחס שגם בתקופות רגילות חסר תמיכה מהבית. היא לא יודעת מה הבעיה הרפואית של אימו אבל היא יודעת שמגיל בר מצווה הוא חותר לבדו בסירת חייו.

"מי מפנק את יוחאי? מה זה קשור אליה בכלל? הרי לא יעלה על הדעת שהיא תיתן לו את העוגיות המיועדות לשפרה. לא, זה לא חובתה בכלל".

אבל מרגע שהיא חושבת על יוחאי דמותו כמו עומדת לפניו, עיניים עמוקות ומעט עצובות. יוחאי הוא בחור גבוה במיוחד אך גבו כפוף טיפ טיפה כאילו מבקש לעצמו יציבות. כעת בתקופה הכל כך לא יציבה הזו היא יכולה לתת לו מתנת שייכות.

"ממתי נהפכת לרגשנית?" היא מביטה על עצמה מהצד מנסה בחיך אחד להשתיק לגמרי את המחשבות. בתחנה הבאה היא צריכה לרדת, מישהו כבר צלצל, אותיות ה'עצור' זוהרות.

הרחוב מוכר לה אבל התנועה האנושית דלילה. הרגשה של קורונה. שני נערים יושבים על הברזלים וליבה מתכווץ. היא ממשיכה לעבר הישיבה. חושבת על משה אך גם על יוחאי.

"איך היא יכולה לבוא לשפרה בלי כלום?". פותחת את הארנק, מפשפשת בפיונות ובסדקים. הארנק ריק. כל כך מיהרה, שלא התארגנה בצורה מושלמת. אפילו לקנות משהו מפנק לא תוכל. משהו רווח לה, אין לה באמת אפשרות לתת את עוגיות האלפחורס. היא האחרונה שיכולה לבוא בלי לתת משהו מוחשי שייצג את הלב.

"ואולי תביאי לשפרה את הלב שלך בעצמו? את ההתרגשות הפנימית, את השמחה. אולי העיקר שתביאי את עצמך?". היא לא מכירה את אפרת הזו, שמציצה אליה ומדברת במתיקות משל הייתה ריבת חלב משובחת.

נעצרת מול הישיבה. מקשיבה ברגשה להמיית הלימוד. נוגעת בקצה ההר. רטט עובר בה. היא לא ממשיכה ללכת לכיוון החצר בה תפגוש את משה יקירה. שולפת מהר מהר דף נוסף מנייר המכתבים. המילים הפעם מגיעות בשטף כאילו כותבות את עצמן. "ליוחאי הבחור החשוב! זכות לימודך גדולה ועצומה ובוודאי שומרת על אימך מכל רע. תיהנה מהעוגיות, הן חלביות. מעריכים אותך מאד, משפחת גורביץ".

ללוות מרחוק

יעל זורקת את כוס הקרטון לפח. הכוס אינה משמיעה קול מחאה שעה שהיא נפגשת בשש חברותיה. אך יעל מתנערת, "אין יותר קפה היום, זה לא בריא".

"לא בריא להוסיף עוד ועוד משמרות עבודה", עונה לעומתה קול שני מתוכה.

יעל לא מתרגשת מהקול הזה. היא רוצה העלאה במשכורת וכל מאמץ מצדיק את הקניינים שתרכוש במטבעות העייפות. כל עוד הייתה רק היא בדירה לא היו לה צפיות מיוחדות. לא מהקירות המתקלפים ולא מחסרון אי אלו הריטים. אבל כעת כשעוד חודש חוזר הנסיך שלה הביתה, יש לה צפיות, והרבה.

ידיה עובדות על אוטומט כמעט כמו המכונה שהיא אחראית עליה. יעל ממלאה ארגז אחר ארגז, ומרהרת במראה חדר הכניסה בדירה שלה. שלש שעות צבעה אתמול עמודון ספרים. השיגה אותו ביד שניה.

ידיה לא התעייפו מלאחוז במברשת הקטנה ולטבול אותה שוב ושוב בצבע הוונגה שבחרה. ריח של חריף טינר מילא את הבית. היא לא אוהבת ריח של צבע אבל אתמול אהבה אותו מאד. שמחה מהתוצאה היפה תוך כדי התעלמות מכמה שריטות עמוקות שנשארו על אחד המדפים. מלכתחילה חשבה שיישאר מספיק צבע כדי לצבוע גם את השולחן הישן, אבל הצנצנת נגמרה ולהשקיע עוד סכום כסף לא נראה לה מוצדק. לא נורא, היא תפרוס מפה שתסתיר את כל הפגמים.

היום היא רוצה לצאת לקנות לו מצעים חדשים. חולמת על מצעים נעימים בגווני תכלת או טורקיז. הלוואי שיישאר סכום כסף אחרי הרכישה. היא רוצה לקנות בשוק בד מתאים למצעים כדי לתפור וילון לחדר. מגיע לנתנאל. מגיע גם לה. את החששות היא צובעת במעשים של מסירות. הוא לא ירגיש בדירת מצוקה. יחכה לו בית חם ומושקע. צפצוף נשמע. חתיכת קרטון נתקעה במסוע. יעל אורזת את המחשבות ומניחה בצד. היא חייבת להיות מרוכזת. גם להשגיח על פעילות המכונה וגם לארוז בצורה מסודרת וסטירילית את אריזות התרופה.

*

קונטיינר של געגועים נוסע עם יעל לפנימייה של נתנאל בנה היחיד. נתנאל מחכה לה ליד השער גבוה יותר משזכרה, מחזיק בידו עלון צבעוני מגולגל. הוא מסדר את פאותיו בתנועה של ציפייה.

היא מביטה עליו מרחוק, עדיין לא ניגשת. הגוש שישב לה כל הנסיעה בגרון הפך לדמעות קטנות שמוצאות את מנוחתן על פניה. לכן היא ממתנה. רוצה לפגוש בבנה מחמדה עם חיוך נקי. נתנאל מסתובב, מביט אל האופק וברגע קטן קולט אותה. שתי רגליו מעיפות אותו קדימה בתיאום מושלם. "אמא!"

הם מתיישבים בפינה האהובה עליהם מאחורי הבניין. דשא ירוק. ספסל סגול, ושיחי נענע המבשמים את האווירה. נתנאל פורס את העלון בהתלהבות: "את רואה אמא, את הפירוש הזה אני כתבתי. נתן קצת עזר לי. אב הבית אמר שרואים שאני שואף להיות תלמיד חכם".

"איזה נחת". יעל נהנית וקמט אחד מחליק בפניה. "איך בחדר עם החבר החדש?"

"מעצבן. הוא מרגיש מלך. קטן ממני ביותר משנה ומשתלט".

"אוי", מצטערת יעל.

"לא משנה", נתנאל מנדנד רגליים, "מילא כבר כמעט נגמרת השנה ואני מסיים את הפנימייה".

"נכון, נשמה שלי, ואני מכינה לך הפתעות בבית".

"אמא, בבקשה תגלי לי". נתנאל מגייס קול מתפנק במיוחד.

"הפתעה זו הפתעה", צוחקות עיניה.

"טוב אז גם אני לא אגלה. אמא את רוצה לבוא לחדר שלי לראות את האדנית? שתלתי בה עגבניות שרי. וגם אראה לך ת'כדור החדש שסיפרתי לך עליו".

"רוצה בוודאי. זה הכדור שזכית בהגרלה של 'ושיננתם'?" יעל משתדלת לעמוד בקצב.

"בסוף הביקור, אב בית הרב לוי, רוצה לדבר איתך".

החדר של הרב מסודר ומזמין. מזגן שקט פועל על הטמפרטורה המדויקת ובכל אופן יעל מרגישה אי נוחות ברורה. הרב לוי מסמן לה להיכנס בתנועת יד רחבה. היא מתיישבת על קצה הכסא, מבקשת לדעת מדוע נקראה לשיחה.

"יש לי הצעה מצוינת לילד מצוין, מקום נפלא לנתנאל שלך".

יעל לא מצליחה ליהנות מהמחמאה. לנתנאל יש מקום לשנה הבאה והיא בכלל לא מחפשת הצעות אחרות.

"אנחנו פותחים דירת בוגרים כלימודי המשך - לילדי הפנימייה. מסגרת מעצימה ושומרת. הילדים נבחרים בפינצטה אחד אחד. נתנאל יוכל ללמוד בישיבת נר דוד הסמוכה לדירה ולטפס הלאה בדרך העולה בית קל".

המילים גדולות על יעל ומצמקות אותה. "אה... אתם אמרתם ש... הרב בעצמו רשם את נתנאל שלי למתיבתא ליד הבית".

"נכון. זו הייתה המחשבה הראשונה שלנו והיא אופציה טובה אך במחשבה מעמיקה יותר לטובתו של נתנאל נולדה הרעיון הזה".

שום קול עלה מתוכה. לא מילות תודה ולא מילים שישללו מכל וכל הענין. איזה רעיון זה, להשאיר את ביתה חרב ולהכין לו ערוגה רחוקה מעיני האם שלה? גם הדמעות שהציפו את לבה נשארו בתוכה. היא קמה, גוררת את עצמה מחוץ לחדר בהבעת פנים חתומה.

"תחשבי על זה בנחת", שמעה את הרב לוי מאחור, "כולנו רוצים לראות מנתנאל רק נחת".

*

יעל מביטה בחלון אך בחושך הנוף הוא רק בבואה של עצמו. נתנאל פורח, טוב לו. היא מודה לד', זוכרת את היום שהביאה אותו לחממת הפנימייה. ילד חמוד שצמח פרא בשדות השכונה המפוקפקת שלהם. ילד בלי מצפן ודרך. ילד בלי אבא. ילד שאמא שלו הרימה ידיים בלהט המרדף אחר הצרכים הבסיסיים. אף אחד לא יכול להבין לכמה גבורה נצרכה כדי להודות שהיא חלשה.

יעל מוציאה טישו מהשקית. די, זה היה לפני ארבע שנים. היום רק לראות את נתנאל והלב מתמלא בדברים טובים. דמותו מניסה את הפחד הישן, שקרע את לילותיה, ואפף את כל שעות עבודתה המרובות. הפחד מחברה רעה, הפחד לאבד אותו באמת.

"הוא כבר גדול בן שלוש עשרה וחצי. הוא לא יושפע מהסביבה", מחזקת יעל את עצמה. היא שמחה על הרעש שיוצרים שני ילדים במושב מאחוריה. "תרעישו עוד, תשוחחו בקול רם. קשה לי לשמוע את הצעתו של אב הבית הרב לוי". כבר רבע שעה האוטובוס טס על האספלט השחור, ועדיין קולו העמוק והטוב של הרב לוי חם באזניה. "הם פותחים שנה הבאה דירת בוגרים". איך אמר הרב לוי? זו הצעה למצוינים. נתנאל ילד טוב עם מרץ נעורים. נתנאל הנסיך שמחכה לו בית אוהב באזור מתנכר.

בית שהיה חרב שנים רבות וקשות מידי. בית שבזכות הציפיה לבן האהוב מתחיל להיבנות מחדש. האם אפשר להשאירו בחורבנו? טובתו של נתנאל עולה על הכל. אך מהי טובת הילד?

*

יעל חוזרת ממשמרת צהרים לעת ערב, ועמה מצטופפות מחשבות מכל מיני סוגים. למרות שדעתה מוסחת בהחלט, היא מבחינה בשתי מעטפות לא שגרתיות בתיבת הדואר המחלידה. היא אוזנת אותן ביד ימין ועולה הביתה. יש לה חצי שעה למנוחה והתארגנות. דרורה תחכה לה בפינת הרחוב בשמונה בעז"ה. היא פותחת את המעטפות בחברת כוס קפה מרירה למדי.

"במתיבתא שערים יש צוות מאורגן במיוחד", היא חושבת לעצמה מול הדף שמעדכן אותה בספרי הלימוד הנחוצים לנתנאל לשנה הבאה. אבל דווקא המעטפה המוכרת מכילה את הבשורה המרגשת יותר - מסיבת סיום לתלמידי כיתה ח' בפנימייה. היא קוראת את התוכנית בשמחה מהולה בהרבה פליאה: מקהלה? איך לא סיפר לה נתנאל על כך? הוא מוכשר ואוהב לשיר. היא תשאל אותו מחר בביקור השבועי. וכעת היא צריכה להזדרז, דרורה תמיד מקדימה את בואה בכמה רגעים.

הן נפגשות. "שתהיה בריאה הרבנית חדווה, הכינוס הזה הגיע אצלי בדיוק בזמן". דרורה משתפת בפתחות. "עומרי כבר שבוע לא יוצר קשר והלב כמו על רכבת הרים". יעל מהנהנת, אין לה מילים בשביל דרורה. טוב שהרבנית ארגנה ערב חיזוק והפרשת חלה.

"דור של ימות משיח", נאנחת דרורה, "אני לא עומדת במתח הזה. אוי, שיבוא כבר הגואל ויקבץ את הבנים מכל כנפות העולם".

"אמן". עונה יעל וגונזת את התוכנית להתייעץ עם דרורה על ההצעה של דירת בוגרים לנתנאל. זה לא מתאים עכשיו כשדרורה כל כך דאוגה מעומרי.

תוך כדי לישה סוקרת יעל את משתתפות השיעור. הבצק מתגמש ומתאים את עצמו לכל אחת. עשרות צורות של הקשבה לבצק, וגם אותה הוא מבין, נמער ומתכדרר. הרבנית צופה בה בעיניים טובות. רק כמה רגעים הצליחה לדבר עם הרבנית בפרטיות. לא הספיקה לגלות את רגשותיה, רק נתונים יבשים יצרו את השיחה, אבל היא בטוחה שהרבנית מבינה אותה. המתיבתא היא אופציה טובה, אפילו אב הבית הרב לוי ציין כך. היא לשה ומתפללת. מבקשת על נתנאל, זוכרת גם להעטיר על עומרי בן דרורה, ומחשבה נוספת מתיישבת על לבה מתריעה ומצפצפת. אחר כך היא משתדלת להתמקד בעיקר כדברי הרבנית, מבקשת על שיבת ד' לציון ובניית את כל חורבותיה.

*

הצילילים מחבקים את גן האירועים. המתח שליווה את יעל בדרך, מצטמק לכדי תו אחד בתוך המנגינה השלמה. על הבמה, בין כולם, עומד נתנאל מעונב, והוא נרגש עד למאד. האות ניתן והתלמידים פוצחים בשייר. נתנאל עומד בקצה השורה השלישית, שר בדבקות. היא מתמקדת רק בו. אתמול הוא הופתע כל כך מהביקור שלה יום

לפני המסיבה. רק כשהציגה לפניו את ההתלבטות הבין מדוע טרחה לבוא. שאלת מקום לימודו בשנה הבאה על רקע דירת הבוגרים שנפתחת בפנימייה. כן, הוא דווקא שמע דיבורים על כך מחברים. אפילו ידע לספר לה על קבוצה איכותית שמתגבשת. אבל לרגע קטון לא חשב שזה קשור אליו. הרי הבית מחכה לו. חלומות אין ספור הוא בנה על השיבה אליו.

מחיאיות כפיים, ממקדות אותה אל הבמה. המנהל פותח בדברים. משבח את התלמידים המסיימים שנות לימוד מתוך השקעה מיוחדת. מתבל את המחמאות לשנתון היוצא בדברי שבח על המקום הסטרילי והמוגן בו צמחו הבנים. את דבר התורה המפולפל שהוא אומר לא מבינה יעל לגמרי. אבל אל השאלה - "מדוע ד' לא בונה את ביתו ומחזיר אותנו הביתה?" היא מתחברת מאד.

"במסתרים תבכה נפשי", מצטט המנהל. "ד' חפץ להשיבנו. מעיו הומים לבנו היקר. ובכל זאת אנו מדשדשים בביצת הגלות. תכלית הטוב להיטיב, ד' כובש את רחמיו. נותן לנו את המצע היחיד בו נוכל להגיע לתיקון הנשמה. בעומק הגלות, נמצאת ההטבה הגדולה ביותר". המנהל מדבר בלשון גבוהה, אך יעל לא מאבדת קשב. המילים מחברות אותה. המנהל מסיים והאות ניתן.

מקהלת התלמידים נעה ברגש במחרוזת שירי גאולה. נתנאל נראה לה מתוח. מה קרה לו?

"הבן יקר לי אפרים", שרים ילדי כיתה ח'. נתנאל יוצא מהשורה. לא נעים לה. מדוע הוא יורד בעיצומו של השיר?

רמקול מונף לכיוונו. נתנאל מבזיק מבט לכיוונה ועוצם עיניים. איזו הפתעה. נתנאל לא סיפר לה דבר על הסולו. קולו הטהור נוסק בכישרון וביבור מושלם. "על כן המו מעי לו, רחם ארחמנו עוד". רחש התפעלות רוטט בקהל. יעל רואה ושומעת רק את בנה יקירה, הכל הופך לתפאורה חיוורת בלבד. על רקע קולו המתחנן, מעז הקול הפנימי שלה לעלות. קורע ברגע אחד טעמים והסברים. שולח את הפחד והאכזבה לדאות בשמי הלילה לבדם. מקומו של נתנאל בישיבה.

היא תוותר. הוא ימשיך בפנימייה והבית יישאר ריק ועזוב מקול הפעמונים שלו. גם אם נתנאל לא יבין את ההחלטה, גם אם יבואו לילות לבנים וחסרים. היא יודעת מה הטוב ביותר בשבילו. היא תמשיך ללוות מרחוק באהבת אם.

ויתפאר בנו

"איך העוגה?" אני שואלת את אימי בצפייה גלויה. חצי עוגה שלחתי להורי. קוביות מרובעות ומדויקות בתוך מנג'טים כסופים. עוגה מושקעת, לא בסטנדרטים של אחותי גילי, אבל מושקעת כך שאמא תוכל להתפאר גם בי.

"תודה רבה", היא עונה לי בחום.

"טעמתם?"

"אה... כן".

באותו רגע שולף יענקי חתיכת עוגה ומבקש לטעום. אני מהנהנת לחיוב. מפספסת כנראה את המחמאה של אימי.

יענקי מעווה את פרצופו. אני לוקחת חתיכה, משתעלת משתנקת. רוצה להיבלע. שמתו מלח במקום סוכר. ככה זה תמיד. חורצת לי לשון הילדה הקטנה שבתוכי, את תמיד מפשלת.

אני מקלפת בצל, ועוד אחד ועוד. אני לא צריכה כל כך הרבה, אבל אני צריכה לבכות והבצל הוא תפאורה נהדרת.

לא יחסרו להורי עוגות. אחיותי וגיסותי שלחו גם הן תוצרת. ככה כל שנה בסוכות. העוגות של כולן בוודאי טעימות ומשובחות והעוגה של גילי בוודאי עולה על כולן. אני אפילו לא בתחרות כי העוגה שלי מקומה בפח.

אני קוברת מהר את הרצון שלא נכבה עם השנים שנוספו. עשרות תמונות של זיכרונות ילדות נמצאים שם, באותה גומחה של אכזבות.

*

ערב חג. אני אורזת דגים, מרק, עופות ושאר ירקות לאמו של יואל. על העוגה המלוחה אני כמובן מוותרת. רק שלא אפשל. אני מניחה תמרור מזהיר. לא לפשל. נחמי מגישה לי צרור דפים צבעוני.

"יופי, כל הכבוד שהספקת לארגן את המכתבים לסבתא".

נחמי מחייכת, "זה הרעיון שלך".

"והביצוע המקסים שלך".

את ארבעת המינים אין צורך לקחת. יואל הולך לאמו רק לחג הראשון. במחשבה שניה זה לא רק, זה הרבה מאד.

אמו של יואל גרה במרחק כמה רחובות. היינו שמחים לארח אותה כמו בכל שנה אלא שהמצב טורף את הקלפים המוכרים. לצד השמירה הקפדנית חייבים לדאוג גם למורל שלה. סוכות חג שכולו שמחה והיא תשב לבדה? מיד כשהעלה יואל את הרעיון ללכת לבדו לאמו, הסכמתי. אפילו מבלי לנסות לגלגל את המצווה לאחיו, הבנתי את המקום של אימו והתחברתי למקום שלו שרוצה לכבד ולענג לאימו את היום טוב. רק למקום שלי שכחתי להתחבר.

קשה להתארגן בערב סוכות לבד, ועוד יותר מאתגר לחגוג יום טוב ראשון בלי ראש המשפחה.

הבוקסה פועלת על ווליום גבוה מידי לטעמי, אבל אין לי זמן להנמיך אותה.

במקביל פועלים המיקסר באחריותה של נחמי, והקוצץ ירקות באחריותי. שני הקטנים מבקשים משהו ואני לא מצליחה לשמוע. כואב לי הראש. נחמי עסוקה עם הכנת עוגה משוכללת מבית מדרשה של אחותי גילי. זה שלב שלישי מתוך ארבע שכבות ואני מרחיבה את הסבלנות שלי שכמעט מגיעה לקיצה. עוד מעט תסיים נחמי עם העוגה ותוכל לעזור לי באמת. יענקי בסוכה מוסיף חיזוקים מכל מיני סוגים, כך שבסיכום כללי, אני לבד במערכה.

"אמא... אמא". בת השבע בוכיה כולה, אוחזת בשרשרת מפותלת עליה עמלה ביומיים האחרונים. "יענקי אומר שאין מקום לשרשרת פשוטה. זה לא פושט זה..."

התנור מצפצף ואני לוחצת עליו מבלי משים. "בואי מתוקה נמצא מקום מעולה לשרשרת היוקרתית שלך". היא מוחה את הדמעות בקצה השרשרת ואני מנסה למצוא את נוסחת הפלא בין הגדולים שרוצים סוכת פלא, לקטנים שרוצים לראות את יצירותיהם במקום מרכזי בסוכה. הפשרה לוקחת זמן רב משתכננתי.

כשאני חוזרת למטבח אני מריחה ריח שרוף. פותחת בפראות את התנור כדי לגלות בתוכו שש חלות יפופיות בצבע שחור. אוף איתי. משלמת מחירים רבים כדי לעשות את הטוב וישר. ומי אמר שזה בכלל הטוב והישר? כעת נוספה עוד מטלה לרשימה המרשימה של ההכנות, להכין שוב חלות.

"כולם לבוא לאכול" אני מכריזה למול השעון הדוהר. מחלקת מקרוני שהכנתי במיוחד כדי להשקיט את הרעבים. קטשופ נשפך כמים.

שעה לפני החג אני נכנסת ללחץ אמיתי. יורה הוראות בקול שרחוק מלהיות נעים לאוזן ומתחרטת בפעם השביעית להיות שהסכמתי לשלוח את יואל לאימו. מגרשת את החרטה בשבעים נימוקים שכולם פועל יוצא של מצווה אחת יקרה בעשרת הדברות.

נחמי מלבישה את הקטנים ומזעיקה אותי לראות את המכנסיים החדשות של צביקי. אויש, הסימון שעל פיו קיצרתי את המכנסיים לא היה נכון. "תלבישי לו מכנס אחר" אני מורה לה ורצה לארון התפירה, שולפת פורם ומחט. אולי עוד אצליח לתקן. רגע, מי אמר שמותר? כבר היה חצות! עוזבת את המכנס בינתיים, מחייגת ליואל.

"מה נשמע" הקול שלו רגוע, פסטורלי ממש.

"ברוך השם".

"הכל בסדר?"

"כן".

"בטוח?"

"בוודאי".

בלי להיכנס למותר או אסור, מציע לי יואל להשאיר את המכנסיים כמו שהם. צביקי קטן ולא נראה לו שהעניין יטריד אותו. השעה מאוחרת והוא רוצה שאספיק לנוח. איפה ואיך לנוח? זה תלוש לגמרי מהמציאות. עצות ותקוות מרחוק לא יצמיחו לי את האפשרות לנוח. יואל גם מזכיר לי לכוון ולחבר את שעוני השבת, אחד לחיבור החשמל שבסוכה ושתיים נוספים למזגנים בחדרים.

נס שיש את יענקי. אני מבקשת ממנו לדאוג לשעוני שבת. זה תמיד התפקיד של יואל ואין לי זמן כעת לג'וב נוסף.

שטיפה אחרונה במטבח ואני בעצמי הולכת להתארגן לחג השמחה. על הספה מחכים לי ילדי, מצוחצחים ומרחיבי לב. הבגדים החדשים זורים עליהם הלילה נוספת.

אני שואלת שוב את יענקי אם כיוון וחיבר את שעוני השבת כנדרש. הוא מבקש ממני לבדוק אם כיוון נכון. אני עוברת מהר בין החדרים, הכל נראה לי תקין. יופי, אפשר להכניס את החג.

אני מדליקה נרות.

מכסה עיניים, מכסה את הדמעות.

טעמים רבים להן, לדמעות. מליחות בגרוני.

הבית נקי. ריחות כובשים עולים מהכיריים. אפילו עוגה בעלת ארבע קומות ממתינה במקרר.

אני נותנת ידיים לילדים ואנו פוצחים בריקוד שתפקידו לגרש את הספיחים מליבי. אני מתמוגגת על המתיקות שלהם.

נחמי יוצאת עם שני הקטנים לגינה ואני פונה לחדר לנוח. כן, לנוח. רגע לפני שאני נשכבת, אני מציצה לסוכה. אך... אני מגלה את החדר הצמוד לסוכה מואר. זה היה לגמרי באחריותי לכבות את האורות המיותרים. איך פספסתי את החדר החשוב ביותר? החדר שממנו יוצאת הסוכה. האור יכול להפריע להם להירדם בלילה. כמה שאשקיע, כמה שאשתדל לא לפשל, תמיד יהיה איזה מחס שתרוקן את האוויר בבלון. בהרגשה 'חגיגית' זו, אני נכנסת סוף סוף לנוח. יואל אינו כאן כדי להצביע על כל הדברים שפעלתי וכן זכרתי. למרות עייפותי אני לא נרדמת.

לאחר המריבה על המקומות ולאחר שהניילון נמשך לשני הכיוונים שוב ושוב, עומד יענקי עם הגביע בידו ומקדש. דבריו המרגשים של יואל לפני הקידוש חסרים לי. כל שנה הוא מדבר על הכוונה הראויה בשעת אכילת הכזית הראשון. כולם רעבים ואני משתדלת להגיע כמה יותר מהר לרגע בו כל אחד שקוע בצלחתו המלאה.

יענקי פוצח בשירת "ושמחת בחגך", כל הכבוד לו. מתנהג למופת. איך שהוא משתדל לנהל את הכל על הצד הטוב ביותר, נחת של בחור.

"אמא, נכון השרשרת שלי הכי יפה מכל הקישוטים?" בת השבע מתרפקת עלי. אני רוצה להביט שוב ולהנות מהסוכה, אך בום. ויהי חושך. חושך נופל על הסוכה. מה קרה? הקטן פורץ בבכי.

יענקי קופץ לבדוק מה קרה. נחמי תופסת את הקטן ומנסה להרגיע אותו. "אני אשם" יענקי לוקח אחריות. "החלפתי בין השעונים. השעון ששמתי בחיבור החשמל של הסוכה, זה השעון של המזגן בחדר הורים".

על יענקי המקסים שלי וודאי אין מה לכעוס. זו אני שלא בדקתי היטיב.

"לא נורא" אני מוצאת מילים, "אתה דווקא היית סופר אחראי וביקשת ממני לבדוק". אני הפשלנית, ברור.

נס שיש קצת אור מהחדר.

נחמי תופסת ראשונה את שרשרת התקלות שיצימחו השעונים. באמצע הלילה יידלק האור בסוכה ויהיה כאן שמחה וששון. ואני עוד אכלתי חדר שלם בלב על שהשארתי אור בחדר הסמוך כי אולי זה יפריע להם לישון.

הסעודה ממשיכה, הילדים דווקא נהנים מהאטרקציה.

ברכת המזון. אני נצמדת עם הברכונן לאור הקלוש מהחדר ומברכת בקול כדי שהקטנים יוכלו להצטרף אלי. המילים מהדהדות אלי. רק הקישוטים נוצצים בחושך. אני מסיימת את הברכה הרביעית: "ומכל טוב... אל יחסרנו", ומגלה את שני הקטנים ישנים בחסות החשכה. ממשיכה ברוגע ל "הרחמן הוא ימלוך עלינו... הרחמן הוא יתברך... הרחמן הוא ישתבח..." פתאום אני זוכה לרגע של כוונה אמיתית. לרגע של הארה. המילים הבאות מזריחות לי את הלב, "ויתפאר בנו... ויתהדר בנו..." ד' אדון כל העולמות יוצר הכל בורא כל הנשמות... מתפאר ומתהדר בי? בביתו הכל כך לא מושלמת?

לפתע האור נדלק. לא, לא האור בסוכה. האור הפנימי שלי. לרגע אחד קטן אני מצליחה לחוש ממש את החיבוק של הסוכה. יתפאר ויתהדר בנו.